

*Meze a kócsagok
bírodalmából*

Hajnalban gyenge szellő lengette meg a nádat és lágyan megfordozta a víz felszínét. A forró nyári nappalok között felüdülés volt a pirkadat, és mikor az éjszaka veszélyt rejtő sötét árnyaitól már nem kellett félni, a kócsag fiókák először merészkedtek ki a nádas sűrűjéből a nyílt vízre. Éhesek voltak és szüleik már jóideje nem etették meg őket, így bizony kényelmes fiókakoruk véget ért - maguknak kellett megkeresni a táplálékot, ami nem is volt olyan egyszerű. A kis halak minden apró mozgásra azonnal elspricceltek a vízben és így hiába a villámgyorsan lecsapó kócsagsőr, a finom falatnak már hűlt helye volt.

- A csuka vigyen el! - mérgelődött ilyenkor némelyik kócsagfi.

A fészek a nádas sűrűjében rejtőzött, így fióka korukban onnan nem láthatták, ahogy Gertrúd, a tojó gyűjti az eleséget. Négy éhes fiókat nem volt könnyű feladat jóllakatni, a kócsagpár naphosszat hordta számukra a szitakötő lárvákat, csíkbogarakat, halakat, békákat, de ha a közeli kaszálókon is keresgéltek, akkor bizony pocok is került az étlapra.

- Egyetek csak, egyetek, szépségeim! - biztatta őket Gertrúd, ámbár nemigen volt erre szükség, befaltak ők mindent, ami eléjük került. Kedvencük mégis a pocok volt, ilyenkor tülekedve versengtek a legfinomabb falatokért.

Marci a madármegfigyelő toronyban üldögélt. A nyári szünetben gyakran jött ki ide, hogy megfigyelje a nyüzsgő élővilágot. Kedvencei a búbos vöcskök voltak. A fiatalok piciny kis testükkel gyorsan úsztak a tojó után, csíkos mintázatukat látva Marci mindig elmosolyodott.

- Mama, várj meg, elfáradtam! - csipogta a vöcsök anyjának. A tojó visszaúszott hozzá, a kis madárka pedig a hátára kapaszkodott. A testvéreinek se kellett több, pár pillanat alatt az egész fészekalj fent volt már és a mama hátán utaztak tovább.

- Milyen jó nekik, még vízibusz jegyet sem kell venniük! - gondolta magában Marci.

Napkeltekor madárdaltól volt hangos az egész nádas, a barkóscinege csilingelő hangjával párját hívta, a nádirigó erőteljes "kara-kara-kitt" szólamát még a közeli fákon pihenő vörös vércsék is hallották. Marci éppen azt számolgatta, vajon hány madár hangját hallja most egyszerre, amikor ... egy szempillantás alatt elnémult az egész nádas. A vízen sötét árnyék suhant át.

- Barna rétihéja! - suttogta Marci. Távcsövével most az eget pásztázta, ám a ragadozómadár ezúttal nem csapott le, hanem a falu felé vette az irányt.

A veszély elmúlt, ám a madárkórus még mindig nem kezdett bele jókedvű nótájába. Vajon miért? - tündődött a fiú. Ekkor egy csobbanásra lett figyelmes. Újra szeméhez kapta a messzelátót. Reménykedett, hátha megpillanthatja végre a hermelint, a kis ragadozót, aki pocokra szokott vadászni, de szinte soha nem kerül szem elé. Ám a nádas szélén egy vörös foltot pillanatot meg. Egy róka kereste a reggelire valót. Sikerral járhatott, mert hamarosan elégedetten távozott az ösvényen, amely föld alatti vára felé vezetett. Nappal már ritkán mutatkozott, az éjszaka leple alatt járta a vidéket. Marci a reggeli harangszót hallva hazafelé indult.

A következő napokban nem tudott eljönni kedvenc leshelyére, mert a nagyszüleihez ment Ócsára. De nem csak a nagymama csodás süteményei kárpótolták a kimaradt napokért, hanem a közeli Tájház is. Nagypapával gyakran jártak át, mert mindig valami izgalmas programon vehettek részt. Legjobban a lápi túravezetést szerette, mert itt is sok madárral és békával találkozhatott. Néha igen ritka lepkéket is láthatott - legalábbis ezt mondták neki, de számára minden lepke szép és érdekes volt, akár gyakori volt, akár nem.

Egy hét múlva, amikor újra kísért a Dinnyési-fertőre, nagyon megörült. A madármegfigyelő torony mellett a pallósoron Laci éppen elkezdte széthúzni a madárhálót. Laci környezeti nevelőként dolgozott, már három évtizede ő volt az, aki bemutatta az ide látogatóknak a Dinnyési-fertő különleges világát. A természeti kincseknek, növényeknek, állatoknak ismerte minden rezdülését, és olyan nagy szeretettel mesélt róluk, hogy kicsik és nagyok is érdeklődve hallgatták.

- Szia Marci! De jó, hogy itt vagy, van kedved segíteni?

- Szia Laci! Persze, szívesen segíték! - mondta lelkesen a fiú, mert a háló széthúzása azt jelentette, hogy hamarosan egészen közelről találkozhat gyönyörű kis barátaival.

- Egy iskolás csoport érkezik hamarosan, bemutatjuk nekik a nádi énekesmadarakat és a madárgyűrűzést.

- Írhatom én a füzetbe az adatokat?

- Rendben, köszönöm!

Marci máskor is segített már a gyűrűzésben, de mindig hatalmas élmény volt ezeket a törekeny kis teremteseket óvatosan megsimítani, kezéből elengedni. Nem is

kellott sokáig várni, egy cserregő nádiposzáta, két barkóscinege és egy nádi sármány akadt a hálóba. Laci ügyesen kiszabadította és kis textil zsákba bújtatta őket a gyűrűzésig. Közben megérkeztek a gyerekek, akiket elvarázsolt az énekesmadarak látványa. Igazán szép napjuk volt, az égen kanalasgémek repültek át felettük, a vízen barátrécéket és nyári ludakat láthattak.

Másnap reggel Marcit különös látvány fogadta. A gémekek nagy csapatban álltak a vízben - mintha gyűlést vagy tanácskozást tartottak volna.

- Egyszerűen csak nyoma veszett! Ha róka vitte volna el, azt észrevettük volna!

- Kérlek, segítsetek megkeresni! - mondta a vörös gém pár. Hosszú nyakukon sötét csík húzódott végig, vörösesbarna és szürke tollruhájuk fenséges látványt nyújtott. Marci csak ritkán látta ezt a gyönyörű

gázlómadarat - és bár szavukat nem értette, mégis tudta, azaz inkább érezte, hogy valami baj történhetett.

A madarak ekkor mintegy vezényszóra szárnya kaptak és a Fertő felett körözni kezdtek. Mintha kerestek volna valamit, vagy valakit. Később újra összeültek:

- Nincs semmi nyoma...

- A fiatal vörös gémet nem találtuk...

- Egek és nádasok népe!- kezdte a legidősebb nagy kócsag. Bár tudjuk, hogy ha alacsony a vízállás, a rókák olykor kifosztják a madárfészkeket, ám mégis folytatnunk kell a keresést. Ki kell derítenünk, hol lehet, talán baja esett valahol...

- Kérjük meg a récéket, a vöcsköket, a nádi énekesmadarakat is, hogy segítsenek!

- Rendben, ne késlekedjünk, induljunk a négy égtáj felé!

Marci csak a fejét kapkodta, ahogy a rengeteg madár újra útra kelt, ki messzebbre, ki csak a környékbeli vidéket fürkészte, kutatta át.

- Vajon miért széledtek így újra szét? Hiszen még nem érkezett el az őszi nagy madárvonulás időszaka!

Ennek már a fele se tréfa, szólnom kell valakinek! - azzal elszaladt a falu felé.

Az úton összetalálkozott Lacival, aki a kaszálórét felett repülő fecskéket figyelte, és közben ellenőrizte a közelben legelő szürke marhát és racka juhait is.

- Valami furcsa dolog történt! A madarak! Kirepültek! Mind! - hadarta lihegve.

- Nyugodj meg Marci, mondd csak el, mit láttál!

A fiú elmesélte, hogyan gyűltek össze a madarak a nádasban és hogyan kaptak szárnyra kétszer is, egyre többen.

- Különös, meg kell hagyni... Köszönöm, hogy szóltál, szétnéztek!

Marci tovább szaladt. A természetvédelmi őrt kereste, Pétert, akit a hajós kirándulások során ismert meg. Ő vigyázott a Velencei-tó környékének élővilágára és irányította a helyi természetvédelmi munkát - segítette, hogy az élőhelyek minél jobb állapotban fennmaradjanak. Marci a templomnál járt, amikor éppen összetalálkoztak, neki is elmesélte mit látott.

- Utánajárunk mi történhetett. Talán valami vad zavarta meg őket, vaddisznó, sakál, róka is lehetett.

A madarak bejárták a vidéket, a Fertőt vízzel ellátó Dinnyés-Kajtori csatornát, a Velecei-tavat, a közeli halastavakat, de még a székesfehérvári Sóstón is szétnéztek. A bölcs madarak aggódtak, nehogy valamilyen

szennyezés legyen a vörösgém eltűnésének hátterében, mert az hatalmas károkat okozhat egy vizes élőhelyen.

Marci a közelben lakó barátját, Rékát is felkereste. Ő is szerette a madarakat, kertjükbe minden télen több madáretetőt is kitétek és ilyenkor a ház ablakából figyelte a lakmározó színes csapatot. Egész évben minden nap friss vizet öntöttek az itatóba, a kerítés melletti sűrű cserjékben, fákön búvóhelyet találtak a kis énekesmadarak, akik szerették ezt a kertet. Réka éppen a padon üldögélt, és azt figyelte, hogyan fürdenek a madarak az itatóban, amikor a kerítés mögött észrevette az integető Marcit.

A gyerekek elhatározták, hogy körbejárják a vidéket, hátha valami nyomra bukkannak, hogy miért repült ki olyan sok madár a nádasból. A fásor közelében a sűrűben egy borzvárat találtak. Bár a borz igyekszik jól elrejtteni a kotorékát, hosszú szőrzetével folyamatosan sepregeti a közlekedő útját. A búzatábla szélén a virágos sávban vadméhek zsongtak, néhány pufók poszméh is elrepült mellettük. A Madárdal tanösvény egyik tábláján egerészölyv leste a kis rágcsálókat. Az út mellett elpusztult cickányt találtak, olyan apró volt, hogy a körülötte szorgoskodó szép mintázatú fekete-narancssárga bogár nem is tűnt mellette olyan kicsinek, pedig csak 1-2 cm lehetett. Mellé guggoltak és úgy figyelték mi történik. A temetőbogár a cickány alatti földet igyekezett mélyíteni, majd amikor elég mélyre süllyedt, betemette a kis emlőst. A gyerekek tudták, ez a természet rendje - az állatok, növények, fák elpusztulnak, de ha nem bolygatjuk őket, még haláluk után is a természetet szolgálják, tápanyagként, szaporodó helyként más élőlényeket segítenek.

Ahogy tovább haladtak, egy nagy pocsolya állta útjukat. Óvatosan fölé hajoltak és azt keresték, milyen élőlényeket látnak a vízben. Az első ránézésre élettelen pocsolya hirtelen megelevenedett előttük. Apró lények nyüzsgöttek benne: rengeteg sok szúnyog lárva úszkált a vízben. Olyan csendben figyelték a rovarbölcödét, hogy egy vörösbegy odaszállt szomját oltani a melegben. A gyerekek egy közeledő terepjáró hangjára lettek

figyelmesek. Péter volt az, aki ellenőrző körútra tartott.

- Veled mehetünk? - kérdezte Marci izgatottan.
- Felhívom apukátokat és megbeszéljük.
A szülői engedély után a gyerekek nagy örömmel másztak be a kocsiba.

Eközben Gertrúd két fia, Bercel és Szilas a vörös gém nyomára akadtak. Valóban nem a róka vitte, ahogy a tojó is bizonygatta. Egy hosszú zsinór a lábára tekeredett és ahogy próbálta kiszabadítani magát, a csőre is belegabalyodott. Nagy szerencséje volt, hogy a kócsag testvérek rátaláltak. Ám kiszabadítani ők sem tudták. Nagy szárnycsapásokkal és hanggal próbálták magukra hívni a figyelmet. Laci a toronyból éppen a vizet pásztázta a spektívvel - észrevette a madarak különös mozgását. Azt is látta, hogy Péter és a gyerekek a közelben haladnak el a terepjáróval. Gyorsan tárcsázta is, hogy figyelmeztesse.

- Nézzétek, az a két kócsag mintha jelezne valamit!
A természetvédelmi őr megállt, kipattantak a kocsiból és odasiettek.
- Nahát, egy fiatal vörösgém! Szegény hogy belegabalyodott a zsinórba! - csodálkozott el Réka.
- Biztosan őt keresték a madarak! - jutott hirtelen Marci eszébe a rejtélyes eset megoldása.
- Ezt meg hol szedheted össze? Hiszen ez védett terület, itt tilos a horgászat! Éles bicskájával Péter gyorsan átvágta a zsinórt, vigyázva, hogy a szépséges madarat ne hogy megsértse.
- Szabad vagy! Menj csak bátran!

Így a nádasban újra helyre állt a béke, a természet védői elégedetten tértek haza otthonaikba. Este Réka és Marci lelkesen mesélték milyen kalandokba volt részük. Nyáron még sok időt töltöttek a Dinnyési-fertőn, figyelték az élővilágot, a siklókat, mocsári teknősöket, szitakötőket és a megunthatatlan, varázslatos madárvilágot.

